

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/11/2008

OPINIE O DOPUSZCZALNOŚCI STOSOWANIA ZAPŁODNIENIA POZAUSTROJOWEGO

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ 2008

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

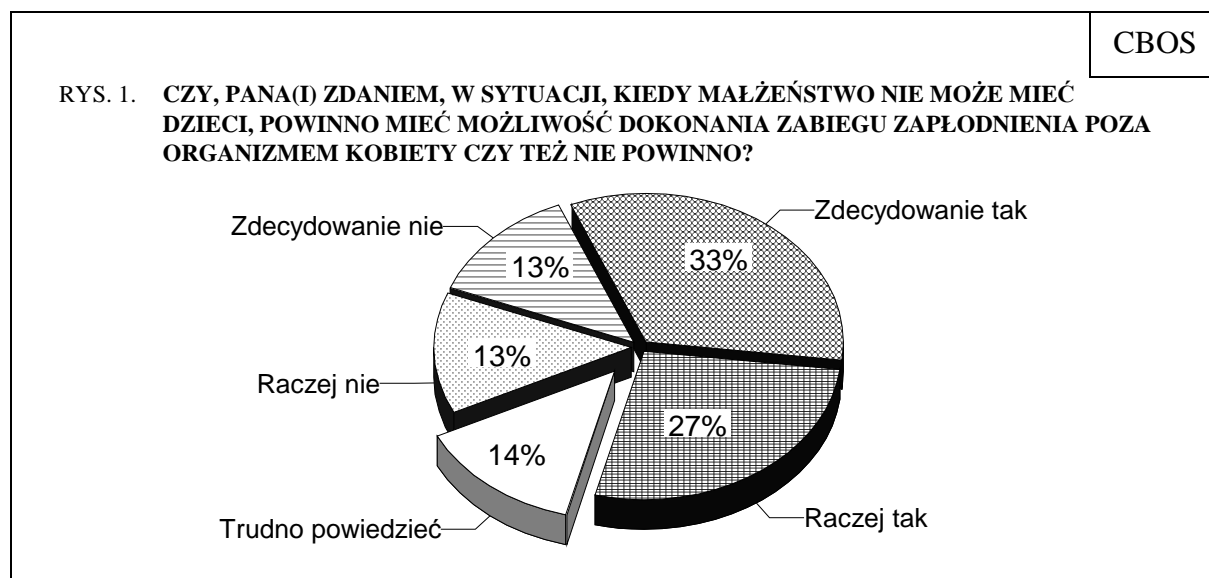

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
12 października 2007 roku

Zabiegi zapłodnienia pozaustrojowego przeprowadzane są w Polsce coraz częściej. Mimo to stosowanie tej metody nie jest uregulowane prawnie. Niekiedy budzi ono też zastrzeżenia natury etycznej – jednoznacznie przeciwko zapłodnieniu *in vitro* od lat wypowiada się Kościół katolicki. Głównym, choć niejedynym argumentem przeciw metodzie *in vitro* jest to, że stosowanie jej wiąże się z powstaniem nadliczbowych zarodków. Ostatnio nauczanie Kościoła w tej sprawie przypomnieli polscy biskupi, w ostrych słowach potępiając stosowanie metody *in vitro* i porównując ją do aborcji. Słowa biskupów były po części odpowiedzią na apele, aby zabiegi zapłodnienia pozaustrojowego były przynajmniej częściowo refundowane przez państwo, tak aby korzystanie z tej metody było szerzej dostępne.

Ponieważ kwestia stosowania zapłodnienia *in vitro* nie po raz pierwszy stała się tematem społecznej dyskusji, po raz kolejny zapytaliśmy ankietowanych o opinie na temat dopuszczalności przeprowadzania tego rodzaju zabiegów i odpłatności za nie¹.

Większość Polaków (60%) uważa, że małżeństwo, które nie może mieć dzieci, powinno mieć możliwość dokonania zapłodnienia poza organizmem kobiety. Przeciwnego zdania jest nieco więcej niż jedna czwarta badanych (26%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (212) zrealizowano w dniach 4-7 stycznia 2008 roku na liczącej 890 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Na poziom akceptacji zapłodnienia *in vitro* oddziałuje przebieg społecznych dyskusji na temat etycznej dopuszczalności stosowania tej metody. Wyrażane ostatnio zastrzeżenia biskupów wobec zapłodnienia *in vitro* wpłynęły na spadek poparcia dla wykorzystywania tej techniki. Trzy lata temu (w styczniu 2005 roku) za dopuszczalną uznawało ją 76% badanych (o 16 punktów więcej niż obecnie). Przeciwnych jej stosowaniu było wówczas 15% ankietowanych (o 11 punktów mniej niż teraz).

Niezależnie od zmieniającego się kontekstu prowadzonych badań, w ciągu ostatnich kilkunastu lat większość społeczeństwa niezmiennie aprobowała przeprowadzanie zabiegów zapłodnienia pozaustrojowego jako formy zaradzenia bezpłodności.

Tabela 1

Czy, Pana(i) zdaniem, w sytuacji, kiedy małżeństwo nie może mieć dzieci, powinno mieć możliwość dokonania zabiegu zapłodnienia poza organizmem kobiety czy też nie powinno?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	1995	2003	2005	2008
	w procentach			
Zdecydowanie tak	44	36	46	33
Raczej tak	29	28	30	27
Raczej nie	8	10	9	13
Zdecydowanie nie	8	10	6	13
Trudno powiedzieć	11	16	9	14

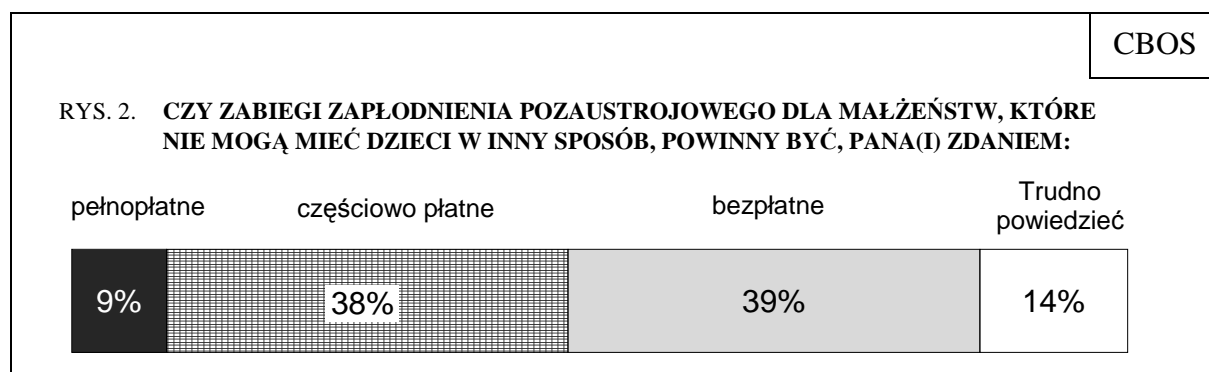
Akceptacja stosowania zapłodnienia *in vitro* przeważa niemal we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Wyjątek stanowią osoby najbardziej zaangażowane w praktyki religijne (praktykujące kilka razy w tygodniu), wśród których nieco więcej jest przeciwników wykorzystywania tej metody (39%) niż jej zwolenników (36%). Na stopień akceptacji przeprowadzania zabiegów zapłodnienia pozaustrojowego wpływa ponadto wiek oraz wykształcenie. Za dopuszczalne częściej uznają je respondenci młodszy i lepiej wykształceni. Ludzie starsi i słabo wykształceni oraz mieszkańcy wsi są bardziej ostrożni w opiniach i rzadziej wyrażają przyzwolenie na stosowanie zapłodnienia *in vitro*. Relatywnie duża część z nich nie wie, co sądzić o wykorzystaniu tej metody.

Akceptacja przeprowadzania zabiegów zapłodnienia pozaustrojowego przeważa w elektoratach wszystkich partii politycznych reprezentowanych w Sejmie. Stosunkowo najwięcej przeciwników stosowania tej metody jest wśród zadeklarowanych wyborców PiS.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty partyjne	Czy, Pana(i) zdaniem, w sytuacji, kiedy małżeństwo nie może mieć dzieci, powinno mieć możliwość dokonania zabiegu zapłodnienia poza organizmem kobiety czy też nie powinno?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	70	23	7
LiD	68	18	14
PSL	62	19	19
PiS	47	35	18

W opinii społecznej zabiegi zapłodnienia pozaustrojowego powinny być przynajmniej częściowo refundowane. Prawie dwie piąte ankietowanych (39%) uważa, że powinny one być w ogóle bezpłatne. Niemal tyle samo osób (38%) opowiada się za częściową płatnością. Tylko co jedenasty respondent (9%) sądzi, że ich koszt w całości powinni pokrywać sami zainteresowani.

Mimo spadku poparcia dla stosowania zapłodnienia *in vitro* zwiększyła się społeczna akceptacja przynajmniej częściowego refundowania tych zabiegów (z 71% w styczniu 2005 roku do 77% obecnie). Odsetek osób opowiadających się za tym, aby były one pełnopłatne, zmalał w tym czasie o 6 punktów.

Tabela 3

Czy zabiegi zapłodnienia pozaustrojowego dla małżeństw, które nie mogą mieć dzieci w inny sposób, powinny być, Pana(i) zdaniem:	Wskazania respondentów według terminów badań	
	2005	2008
	w procentach	
– pełnopłatne	15	9
– częściowo płatne	35	38
– bezpłatne	36	39
Trudno powiedzieć	14	14

Przekonanie, że zabiegi zapłodnienia pozaustrojowego powinny być przynajmniej częściowo refundowane, zdecydowanie przeważa we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych oraz elektoratach ugrupowań politycznych cieszących się największym poparciem społecznym. Opinię tę podziela także większość przeciwników wykorzystywania tej metody (67%).

Tabela 4

Potencjalne elektoraty partyjne	Czy zabiegi zapłodnienia pozaustrojowego dla małżeństw, które nie mogą mieć dzieci w inny sposób, powinny być, Pana(i) zdaniem:			
	pełnopłatne	częściowo płatne	bezpłatne	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	6	47	38	9
LiD	6	47	37	11
PSL	7	36	40	17
PiS	25	37	25	14

★

★

★

Ostatnie dyskusje na temat etycznych aspektów przeprowadzania zapłodnienia *in vitro* wpłynęły na spadek społecznej akceptacji stosowania tej metody, jednak nie zmieniły ugruntowanej od lat opinii, że powinna ona być dopuszczalna i przynajmniej częściowo refundowana przez państwo.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Wiele małżeństw w Polsce nie może mieć dzieci. Obecnie można jednak w specjalistycznej przychodni medycznej dokonać zabiegu **zapiłodnienia poza organizmem kobiety**. Czy, Pana(i) zdaniem, w sytuacji, kiedy małżeństwo nie może mieć dzieci, powinno mieć możliwość dokonania zabiegu zapiłodnienia poza organizmem kobiety czy też nie powinno?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	60	26	14	890
Płeć				
Mężczyźni	63	24	13	424
Kobiety	57	27	15	466
Wiek				
18-24 lat	70	23	8	128
25-34	68	25	7	165
35-44	64	25	12	139
45-54	68	18	14	156
55-64	54	34	11	148
65 lat i więcej	38	30	32	154
Miejsce zamieszkania				
Wieś	51	29	20	338
Miasto do 20 tys.	65	26	10	121
20-100 tys.	60	27	13	169
101-500 tys.	74	18	8	140
501 tys. i więcej mieszk.	66	24	10	122
Wykształcenie				
Podstawowe	43	33	24	241
Zasadnicze zawodowe	63	25	12	226
Średnie	67	24	9	299
Wyższe	71	18	11	123
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	76	19	5	65
Prac. umysł. niż. szczebla	79	16	5	87
Pracownicy fiz. - umysł.	63	25	12	63
Robotnicy wykwalifikowani	72	17	11	88
Robotnicy niewykwalifik.	56	34	11	47
Rolnicy	41	38	21	47
Pracujący na własny rach.	66	25	9	31
Bierni zawodowo				
Renciści	54	32	14	82
Emeryci	44	30	26	204
Uczniowie i studenci	63	21	16	69
Bezrobotni	68	27	5	77
Gospodynie domowe i inni	62	26	12	29
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	68	22	10	123
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	75	14	11	70
sekt. pryw. poza rolnict.	69	22	8	191
prywatnym gosp. rolnym	39	43	19	48
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	60	34	6	60
301-500	48	34	18	94
501-900	62	23	14	179
901-1200	67	28	5	123
Powyżej 1200 zł	66	24	10	105
Ocena własnych war. mater.				
Złe	53	30	17	190
Średnie	58	27	14	404
Dobre	67	21	12	296
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	36	39	25	54
Raz w tygodniu	55	29	15	420
1-2 razy w miesiącu	67	22	11	160
Kilka razy w roku	69	19	12	175
W ogóle nie uczestniczy	69	21	11	81
Poglądy polityczne				
Lewica	75	18	7	117
Centrum	67	25	9	253
Prawica	60	30	10	316
Trudno powiedzieć	43	26	31	203

Tabela 2. Czy zabiegi zapłodnienia pozaustrojowego dla małżeństw, które nie mogą mieć dzieci w inny sposób, powinny być, Pana(i) zdaniem:

(%)

	pełnopłatne	częściowo płatne	bezpłatne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	9	38	39	14	889
Płeć					
Mężczyźni	8	39	40	13	423
Kobiety	9	37	38	17	466
Wiek					
18-24 lat	3	51	34	12	128
25-34	7	42	43	8	165
35-44	7	37	46	10	139
45-54	7	38	42	13	155
55-64	14	33	39	13	148
65 lat i więcej	12	26	28	33	154
Miejsce zamieszkania					
Wieś	8	28	41	23	338
Miasto do 20 tys.	9	41	43	8	121
20-100 tys.	7	41	39	13	169
101-500 tys.	8	42	40	10	139
501 tys. i więcej mieszk.	13	51	26	10	122
Wykształcenie					
Podstawowe	9	28	36	27	241
Zasadnicze zawodowe	9	31	44	16	226
Średnie	8	44	40	8	299
Wyższe	11	51	30	7	123
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	13	59	27	1	65
Prac. umysł. niż. szczebla	8	45	43	3	87
Pracownicy fiz. - umysł.	8	42	43	7	63
Robotnicy wykwalifikowani	5	34	50	11	87
Robotnicy niewykwalifik.	11	36	38	15	47
Rolnicy	10	17	47	27	47
Pracujący na własny rach.	7	45	31	17	31
Bierni zawodowo					
Renciści	6	29	42	23	82
Emeryci	14	28	33	26	204
Uczniowie i studenci	4	50	26	20	69
Bezrobotni	4	45	48	3	77
Gospodynie domowe i inni	7	39	40	15	29
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	12	41	42	5	122
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	3	43	41	13	70
sekt. pryw. poza rolnict.	6	45	41	8	191
prywatnym gosp. rolnym	15	18	40	27	48
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	9	40	40	11	60
301-500	9	29	44	17	94
501-900	7	40	39	14	179
901-1200	17	41	36	7	123
Powyżej 1200 zł	13	42	37	8	105
Ocena własnych war. mater.					
Złe	10	26	42	23	190
Średnie	9	33	42	16	404
Dobre	8	51	33	9	295
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	14	27	31	27	54
Raz w tygodniu	10	36	39	15	419
1-2 razy w miesiącu	7	39	40	14	160
Kilka razy w roku	7	40	41	13	175
W ogóle nie uczestniczy	6	42	38	15	81
Poglądy polityczne					
Lewica	8	45	39	8	117
Centrum	5	41	44	9	253
Prawica	13	41	36	10	315
Trudno powiedzieć	6	23	36	35	203